

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การฟื้นฟูวัฒนธรรมของไทอาหมในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย” มีความมุ่งหมายที่จะทำความเข้าใจอุดมการณ์และปฏิบัติการในการฟื้นฟูวัฒนธรรมของไทอาหม กลุ่มประชากรใหญ่สุดในเขตตอนบนของรัฐอัสสัม ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งใช้ภาษาอัสสัมมีสื่อสารแทนภาษาไทมากกว่าสองศตวรรษ และส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดู นิิกายไวษณพนิกาย ทว่ามีกระบวนการเคลื่อนไหวเพื่อฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมไทซึ่งขยายวงกว้างอย่างมากในอัสสัมยุคปัจจุบัน

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของไทอาหมเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่ออาณานิคมอังกฤษเข้าปกครองอัสสัมเมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ต่อเนื่องจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20 เมื่ออินเดียเป็นเอกราช ด้วยสถานภาพทางเศรษฐกิจการเมืองของชาวอาหมซึ่งเคยเป็นชนชั้นปกครองตั้งแต่สมัยอาณาจักรเปลี่ยนแปลงไป บรรดาผู้นำ ปัญญาชน และ นักวิชาการ จึงรวมกลุ่มก่อตั้งองค์กรและสมาคมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อยุติตนเองใหม่ และพยายามยกฐานะทางเศรษฐกิจ การเมือง กิจกรรมการเคลื่อนไหวการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรม ดำเนินควบคู่กับการเรียกร้องให้รัฐชาติอินเดียปรับสถานภาพทางสังคมจากกลุ่ม “ล้าหลัง” (Other Backward Classes) เป็น “ชนเผ่า” (the Scheduled Tribe) เพื่อเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านต่าง ๆ

องค์กรสำคัญที่เป็นแกนหลักทั้งอุดมการณ์และปฏิบัติการทางวัฒนธรรม ได้แก่ สมาคมวันออกพับลิกเมืองไท, สมาคมปอยพูราหลวงและ สมาคมหมอลวงสามตระกูล

จากการศึกษาปฏิบัติการในการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมไทอาหมพบว่า ความพยายามในการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไทอาหมให้ปรากฏในระดับสาธารณะเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน ทั้งในขั้นตอนการต่อรอง การใช้ เลือกลรร ิยาม ผลิตข้อความหมายเพื่อขีดเส้นแบ่งความเหมือน-ต่าง ระหว่างไทอาหมกับไม่ใช่ไทอาหม ผ่านเครื่องมือและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจากอดีตมาใช้สอดคล้องกับภาวะปัจจุบันหลายประการ ได้แก่ อาหม-บุราณจี การเชิดชูวีรบุรุษของชาวอาหม โรงเรียนสอนภาษาไทย นิยามความเป็นไทในโบราณสถาน พิพิธภัณฑไทเวทีสาธารณะ และตราสัญลักษณ์

ความพยายามเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อประกาศตัวตนทางวัฒนธรรมด้วยการผลิตซ้ำอดีต ที่ผ่านการคัดสรร จัดวางตำแหน่งแห่งที่ การตอบโต้ทางสัญลักษณ์ และการต่อรองทางการเมือง หากพื้นที่ในการประกาศตัวตนของคนไทอาหมนั้นไม่ได้ขีดวงจำกัดขอบเขตเพียงกลุ่มของตนเองเท่านั้น ยังเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มอีกด้วย

ในชุมชนปัตตาภูมิ เมืองสิปสาคู ซึ่งถือเป็น ศูนย์กลางในปฏิบัติการทางภาษาและวัฒนธรรมของไทอาหม พบว่า พิธีกรรมเมด้าเมผี ประสบความสำเร็จในการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมของไทอาหมท่ามกลางกระแสอิทธิพลของวัฒนธรรมฮินดูและอิสลามมีส ทว่ามีเงื่อนไขกำกับตามบริบทแวดล้อมของชุมชนแห่งนั้นอยู่ด้วย ส่วนประเพณีปฐูที่นิยมแพร่หลายในอิสลาม ไทอาหมอาศัยพื้นที่ประกอบพิธีกรรมนิยามความต่างและเชื่อมโยงกับแหล่งอ้างอิงใหม่มาใช้จำแนกอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทอาหมออกจากอิสลามมีส

การฟื้นฟูวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทอาหมจึงเป็น การเมืองเรื่องอัตลักษณ์ เพื่อต่อรองอำนาจทางการเมือง และยกระดับสถานภาพทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของอิสลาม รัฐชาติอินเดีย ผ่านกระบวนการเคลื่อนไหวทั้งในระดับปัจเจกและสาธารณะโดยอาศัยเครื่องมือและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม หากกระบวนการดังกล่าวไม่ได้เป็นปฏิบัติการที่สำเร็จรูป มีความสลับซับซ้อน ประเพณีและพิธีกรรมที่ปรากฏเป็นประติสฐกรรมทางวัฒนธรรม ที่ผลิตซ้ำอดีตตามแบบแผนเดิมถูกนำมาฟื้นฟูอย่างแพร่หลาย รวมทั้งเพื่อตอบสนองบริบทและสถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนไป